

TED
CHIANG ●●

VÝDYCH

premedia

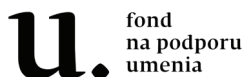
premedia

TED CHIANG VÝDYCH

Z angličtiny preložila
Marína Gálisová

premedia

Preklad tejto knihy podporil z verejných zdrojov
formou štipendia Fond na podporu umenia

TED CHIANG: VÝDYCH

Prvé vydanie

Exhalation: Stories

Copyright © 2019 by Ted Chiang

Translation © Marína Gálisová, 2020

Epilogue © Juraj Malíček

Cover design © Dodo Dobřík

Slovak edition © Vydavateľstvo Premedia

All rights reserved

ISBN 978-80-8159-831-9

Obsah

Kupec a alchymistova brána	9
Výdych	38
Čo sa od nás očakáva	56
Životný cyklus softvérových objektov	59
Daceyho patentovaná automatická pestúnka	162
Veľké ticho	200
Omfalos	205
Úzkosť je závrat zo slobody	233
<i>Poznámky</i>	292
<i>PodĎakovanie</i>	301
<i>Doslov: Nič, len príbeh</i>	303

Pre Marcu

Kupec a alchymistova brána

Ó, mocný kalif a vodca veriach, s pokorou sa skláňam v tvojej vznešenej prítomnosti; väčšie požehnanie si nik medzi živými priat' nemôže. Príbeh, ktorý sa chystám vyrozprávať, je skutočne prazvláštny, a keby sa celý vytetoval do kútika ľudského oka, tento div by neprekonal čudesá, o ktorých sa v ňom hovorí, pretože slúži ako výstraha tým, ktorí si dajú povedať, a ponaučenie tým, ktorí sa chcú učiť.

Volám sa Fuvád ibn Abás a narodil som sa tu v Bagdade, Meste pokoja. Môj otec obchodoval s obilím, ale ja som väčšinu života predával jemné látky, dovážal som hodváb z Damasku, ľan z Egypta a zlatom vyšívané šatky z Maroka. Darilo sa mi, no moje srdce bolo utrápené a ani nákup prepychových vecí, ani rozdávanie almužny ho nedokázalo utešiť. Teraz pred tebou stojím bez jediného dirhamu v mešci, ale zato mám v sebe pokoj.

Alah je začiatkom všetkého, no s dovolením tvojho veličenstva začnem svoj príbeh v deň, keď som sa prechádzal po štvrti kováčov. Potreboval som kúpiť dar mužovi, s ktorým som uzatváral obchod, a do počul som sa o ňom, že by sa možno potešil striebornému podnosu. Po polhodinovom hľadaní som si všimol, že jeden z najväčších obchodov na trhovisku prevzal nový kupec. Bola to vychýrená

lokalita, určite za ňu musel draho zaplatiť, tak som vstúpil do dverí, že zistím, čo predáva.

Nikdy predtým som nevidel taký podivuhodný tovar. Neďaleko od vchodu bol astroláb so siedmimi platničkami vykladanými striebrom, vodné hodiny, ktoré každú hodinu bili, a tiež slávik z mosadze, ktorý zaspieval pri každom závane vetra. Hlbšie v obchode boli ešte dômyselnejšie mechanizmy a ja som na ne pozeral rozjarene, ako dieťa pozoruje žongléra, keď sa z dvierok celkom vzadu vynoril starec.

„Vitaj v mojom skromnom obchodíku, pane,“ povedal. „Volám sa Bašárat. Čo si želáš?“

„Predávaš tu pozoruhodné veci. Stretávam sa s kupcami zo všetkých kútov sveta, a predsa som nikdy nič podobné nevidel. Ak sa smiem spýtať, odkiaľ získavaš tovar?“

„Som ti vďačný za láskavé slová,“ odvetil. „Všetko, čo tu vidíš, je z mojej dielne, vyrobil som to ja sám alebo tovariši pod mojím dozorom.“

To, že bol taký zbehlý v mnohých remeslách, na mňa urobilo dojem. Vypytoval som sa ho na rozličné prístroje v obchode a počúval som, keď sa učene rozhovoril o astrológii, matematike, geomancii a medicíne. Zhovárali sme sa vyše hodiny a moja fascinácia a úcta rástli a rozvíjali sa s ňou kvetina, keď ju zohreje úsvit, až kým nespomenul svoje alchymistické pokusy.

„Alchýmia?“ zopakoval som. Prekvapilo ma to, pretože mi nepripadal ako človek, ktorý by sa venoval takej pochybnej činnosti. „Chceš povedať, že vieš premeniť obyčajný kov na zlato?“

„Viem to, pane, ale väčšina alchymistov má celkom iný cieľ.“

„A aký cieľ teda majú?“

„Ich cieľom je získať zlato lacnejším spôsobom, než je jeho ťažba pod zemou. Alchýmia síce opisuje metódu výroby zlata, ale ten proces je taký prácny, že dolovať v útrobach hory je v porovnaní s ním ľahké s ňou oberať broskyne zo stromu.“

Usmial som sa. „Bystrá odpoveď. Nik by nemohol spochybníť tvoju učenosť, ale ja nemám prečo dôverovať alchýmii.“

Bašárat sa na mňa zamyslene zadíval. „Nedávno som vybudoval

niečo, čo by ťa mohlo presvedčiť o opak. Bol by si prvým človekom, ktorému by som to ukázal. Chceš sa na to pozrieť?“

„S najväčším potešením.“

„Prosím, ráč za mnou.“ Previedol ma cez dverka v zadnej časti obchodu. Za nimi bola dielňa plná mechanizmov, ktorých účel som nedokázal uhádnuť – kovové tyče obalené medenými vláknami, ktoré by siahali až po obzor, keby sa vystreli, zrkadlá na okrúhlym kuse žuly vznášajúcom sa v ortuti –, ale Bašárat okolo nich prešiel a nevenoval im ani jediný pohľad.

Namiesto toho ma odviedol k pevnému podstavcu vo výške hrudníka, na ktorom bol pripevnený tuhý kovový kruh. Otvor kruhu bol široký na dve vystreté paže a jeho okraj taký hrubý, že by ho aj ten najmocnejší silák odniesol len s veľkou námahou. Kov bol čierny ako noc, ale taký vyhladený, že keby mal inú farbu, mohol by slúžiť namiesto zrkadla. Bašárat mi prikázal zastať tak, že som na kruh pozeral zboku, kým on stál vedľa jeho otvoru.

„Nech sa páči, dívaj sa,“ vyzval ma.

Bašárat prestrčil ruku cez kruh z pravej strany, ale z ľavej strany sa nevystrčila. Namiesto toho to vyzeralo, ako keby mal ruku v lakti odseknutú, a mával kýpťom hore-dolu, potom celú pažu vytiahol bez jediného zranenia.

Neočakával som, že uvidím takého učeného muža predvádzať kúzelnický trik, ale predviedol ho šikovne a zo zdvorilosti som mu zatlieskal.

„Moment, počkaj chvíľu,“ povedal a o krok cúvol.

Čakal som – a hľa! Z kruhu sa z ľavej strany vynorila ruka, ale bez tela, ku ktorému by patrila. Rukáv na nej presne zodpovedal Bašáratovmu kaftanu. Ruka zamávala hore-dolu a potom sa stiahla znovu do kruhu, až zmizla.

Prvý trik som považoval za šikovný, ale tento bol ešte oveľa náročnejší, pretože podstavec s kruhom boli príliš tenké, aby ukryli človeka. „Veľmi pôsobivé!“ zvolal som.

„Ďakujem, ale nie je to len ilúzia. Pravá strana kruhu o niekoľko sekúnd predstihuje ľavú. Keď niečo prejde kruhom, okamžite prekoná ten časový úsek.“

„Nerozumiem,“ priznal som sa.

„Dovoľ mi predviesť to ešte raz.“ Znovu vrazil ruku do kruhu a jeho rameno zmizlo. Usmial sa a pomykal rukou k sebe, akoby sa hral na preťahovanie lanom. Potom ruku opäť vytiahol a ukázal mi ju s otvorenou dlaňou. Na dlani ležal prsteň, ktorý som spoznal.

„To je môj prsteň!“ Pozrel som si na ruku a zbadal som, že ho mám stále na prste. „Vyčaroval si duplikát.“

„Nie, je to skutočne tvoj prsteň, pane. Počkaj.“

Z ľavej strany kruhu sa znovu vynorila ruka. Chcel som odhaliť mechanizmus triku, tak som sa k nej vrhol a chytil som ju. Nebola to falošná končatina, bola teplá a živá presne ako moja. Zaťahal som za ňu, ona zaťahala za tú moju. Potom mi šikovne ako ruka vreckového zlodēja stiahla prsteň z prsta a sama sa stratila v kruhu, úplne zmizla.

„Môj prsteň je preč!“ zvolal som.

„Nie, pane,“ zavrtil hlavou obchodník. „Tvoj prsteň je tu.“ A odovzdal mi šperk, ktorý držal. „Odpusť mi túto hru.“

Znovu som si ho navliekol na prst. „Mal si ten prsteň už predtým, ako som oň prišiel.“

V tej chvíli sa opäť načiahla ruka, tentoraz z pravej strany kruhu. „Čo to má byť?“ zvolal som. Aj tentoraz som v nej podľa rukáva spoznal jeho ruku, skôr ako sa stiahla, ale nevidel som, že by ju bol strkal dnu.

„Spomeň si,“ povedal, „že pravá strana kruhu predstihuje ľavú.“

Tvoje veličenstvo už bezpochyby všetko pochopilo, ale ja som porozumel až v tej chvíli: čokoľvek sa odohralo na pravej strane kruhu, to sa o niekoľko sekúnd zrkadlovo stalo aj na ľavej. „Je to čarodejníctvo?“ zhrozil som sa.

„Nie, pane, nikdy som sa nestretol s džinom, a keby sa mi to aj niekedy pritrafilo, nedôveroval by som mu, že splní moje príkazy. Toto je forma alchýmie.“

Potom mi podal vysvetlenie, hovoril, ako pátral po drobučkých póroch v pokožke reality, po otvoroch podobných tým, aké do dreva vyviera červotoč. Keď jeden taký otvor našiel, podarilo sa mu

ho rozšíriť a natiahnuť, ako keď sklár vyfúkne kvapku roztaveného skla do dlhkej trubičky, a potom umožnil času prúdiť sťa voda pri jednom ústí, zatiaľ čo pri druhom ústí ho zahustil do podoby sirupu. Priznávam, že som jeho slovám úplne nerozumel, a neviem teda dosvedčiť, či sú pravdivé. Vtedy som na to všetko dokázal povedať iba jedno: „Vytvoril si niečo vskutku ohromujúce.“

„Ďakujem ti,“ uklonil sa, „ale toto je len predohra k tomu, čo som ti chcel ukázať.“ Vyzval ma, aby som za ním išiel do ďalšej miestnosti, ešte ďalej za obchodom. Boli tam okrúhle dvere s masívnym rámom z rovnakého vylešteného čierneho kovu, z akého bol kruh uprostred miestnosti.

„To, čo som ti ukázal, bola Brána sekúnd,“ vysvetlil. „Toto je Brána rokov. Dve strany tohto vchodu od seba delia dve desaťročia.“

Priznávam, že tejto vete som okamžite neporozumel. Predstavil som si, že strčí ruku dnu z pravej strany a dvadsať rokov počká, kým sa ruka vynorí z ľavej strany, a pripadalo mi to ako mimoriadne nevďačný magický trik. Aj som mu to povedal a on sa rozosmial. „Dá sa využiť aj takto,“ odvetil, „ale predstav si, čo by sa stalo, keby si do nej vstúpil.“ Stál na pravej strane a kývol mi, nech pristúpim bližšie, potom ukázal do dverí. „Pozerať sa.“

Pozeral som sa a uvidel som niečo, čo vyzeralo ako rozličné koberece a vankúše rozložené na druhej strane miestnosti, ktorú som videl, keď som vošiel. Pohol som hlavou zboka nabok a uvedomil som si, že keď pozerám do dverí, vidím inú miestnosť, než je tá, v ktorej stojím.

„Vidíš túto miestnosť, ale o dvadsať rokov neskôr,“ povedal Bašárat.

Zažmurkal som, ako zažmurká človek pri pohľade na fatamorgánu vody v púšti, ale to, čo som videl, sa nezmenilo. „A ty hovoríš, že tou bránou môžem prejsť?“ opýtal som sa.

„Mohol by si. A keď ten krok urobíš, navštíviš Bagdad, aký bude o dvadsať rokov odo dneška. Môžeš v ňom vyhládať svoje staršie ja a pohovárať sa s ním. Potom môžeš prejsť cez Bránu rokov znovu a vrátiť sa do dnešného dňa.“

Pri Bašaratových slovách sa mi zakrútila hlava. „Ty si to už vyskúšal?“ spýtal som sa ho. „Prešiel si tou bránou?“

„Prešiel som ňou a takisto aj mnohí moji zákazníci.“

„Predtým si spomínal, že som prvý, komu toto ukazuješ.“

„To platí o tejto bráne. Ale pred mnohými rokmi som mal obchod v Káhire a tam som postavil prvú Bránu rokov. Ukázal som ju mnohým a mnohí ju aj využili.“

„Čo sa pri rozhovore so svojím starším ja dozvedeli?“

„Každý človek sa dozvie niečo iné. Ak si to praješ, príbeh jedného z nich ti vyrozprávam.“ Bašarat mi potom rozpovedal príbeh, a ak tvoje veličenstvo nenamieta, ja ho teraz zopakujem.

PRÍBEH O ŠŤASTNOM POVRAZNÍKOVI

Bol raz jeden mladý muž menom Hasan, ktorý vyrábala povrazy. Prešiel cez Bránu rokov, aby uvidel, aká bude Káhira o dvadsať rokov neskôr, a keď do nej vstúpil, žasol, ako sa mesto rozrástlo. Akoby sa odrazu ocitol v scéne z vyšivaneho gobelínu, a aj keď mesto nebolo nič viac a nič menej ako sama Káhira, aj na tie najobyčajnejšie veci pozeral ako na zázrak.

Potuloval sa pri bráne Báb Zujejla, kde vystupujú tanečníci s mečmi a zaklínači hadov, keď naňho zavolať astrológ: „Hej, mladý muž! Želáš si poznať budúcnosť?“

Hasan sa zasmial. „Už ju poznám,“ odvetil.

„Ale určite chceš vedieť, či zbohatneš!“

„Som povrazník. Viem, že nezbohatnem.“

„A si si ozaj istý? Spomeň si na známeho kupca Hasana al-Hubála, ktorý začal ako povrazník!“

Hasanova zvedavosť vzrástla a povypytoval sa na trhovisku aj iných, ktorí poznali tohto bohatého kupca. Zistil, že jeho meno je veľmi známe. Hovorilo sa o ňom, že býva v bohatej štvrti neďaleko Birkát al-Filu, takže tam Hasan zašiel a požiadal ľudí, aby mu ukázali jeho príbytok. Ukázalo sa, že je to najväčší dom na ulici.

Zaklopal na dvere a sluha ho zaviedol do priestrannej a pekne

zariadenej predsiene s fontánou uprostred. Hasan čakal, kým sluha privedie svojho pána, ale ako sa pozeral na lakovaný eben a vyleštený mramor všade okolo seba, mal pocit, že do takého prostredia nepatrí, a už sa chystal odísť, keď sa objavilo jeho staršie ja.

„Konečne si tu!“ oslovilo ho. „Dávno ťa čakám!“

„Naozaj?“ žasol Hasan.

„Samozrejme, pretože ja som navštívil svoje staršie ja rovnako ako ty teraz mňa. Bolo to tak dávno, že som zabudol, kedy presne sa to stalo. Poď, zajedz si so mnou.“

Spolu vošli do jedálne, kde im sluhovia priniesli kurča plnené pistáciami, lievance s medovou polevou a pečené jahňa s korenenými granátovými jablkami. Starší Hasan o svojom živote prezradil máločo: spomínal obchodné záujmy rozličného druhu, ale nepovedal, ako sa stal kupcom; spomínal manželku, ale dodal, že ešte nie je čas, aby ju predstavil mladému mužovi. Namiesto toho požiadal mladého Hasana, aby mu pripomenul šibalstvá, ktoré vystrájal v detstve, a smial sa na príhodách, ktoré sa mu už vytratili z pamäti.

Napokon sa mladší Hasan opýtal staršieho: „Ako sa ti vlastne podarilo tak veľmi zmeniť svoj život?“

„Teraz ti poviem len toto: keď pôjdeš kupovať konopu na trh a cestou prejdeš po Uličke čiernych psov, nechod' po južnej strane ako obyčajne. Kráčaj po severnej.“

„A to mi umožní získať vyššie postavenie?“

„Len urob, čo ti vravím. Teraz sa vráť domov – treba ti súkať povrazy. Sám budeš vedieť, kedy ma máš znovu navštíviť.“

Mladý Hasan sa teda vrátil do svojej súčasnosti a urobil to, čo mu kázal starší, chodieval po severnej strane ulice, aj keď tam nedopadal tieň. O niekoľko dní neskôr videl, ako po južnej strane ulice uteká splašený kôň presne oproti nemu, niekoľko ľudí kopol, ďalšieho zranil, lebo naňho zhodil ťažký krčah s palmovým olejom, a jednu osobu dokonca udupal kopytami. Keď sa rozruch utišil, Hasan sa pomodlil k Alahovi za uzdravenie zranených a za pokoj mŕtvych a poďakoval mu, že ho ušetril.

Na druhý deň Hasan znovu prešiel cez Bránu rokov a vyhľadal

svoje staršie ja. „Keď si šiel tou uličkou, zranil ťa ten kôň?“ spýtal sa ho.

„Nie, pretože som dal na výstrahu svojho staršieho ja. Nezabudni, že ty a ja sme jedno. Všetko, čo ťa kedy postihne, kedysi postihlo aj mňa.“

A tak dával starší Hasan ponaučenia mladšiemu a mladší ho poslúchal. Prestal kupovať vajcia u obchodníka, od ktorého ich brával predtým, a vyhol sa chorobe, čo postihla zákazníkov, ktorí si kúpili vajcia z pokazenej znášky. Kúpil konopu do zásoby, a tak mal materiál, z ktorého mohol súkať povrazy, aj keď iní nemali z čoho vyrábať, lebo sa oneskorila karavána. Podľa pokynov svojho staršieho ja sa Hasan vyhol mnohým ťažkostiam, ale divil sa, prečo mu jeho staršie ja nepovie aj viac. S kým sa oženi? Ako zbohatne?

Potom jedného dňa predal na trhu všetky povrazy a niesol odtiaľ nezvyčajne plný mešec. Cestou na ulici narazil do chlapca. Ohmatal sa, zistil, že mešec je preč, a s výkrikom sa obrátil, hľadal očami v dave zlodeja. Chlapec začul Hasanov výkrik a okamžite sa rozbehol pomedzi ľudí. Hasan videl, že chlapec má na lakti roztrhnutú tuniku, ale potom ho stratil z dohľadu.

Chvíľu bol Hasan zhrozený, že sa mu také niečo mohlo prihodiť bez toho, aby ho pred tým staršie ja vystríhalo. No prekvapenie čoskoro vystriedal hnev a pustil sa za chlapcom. Bežal pomedzi dav, obzeral si lakte na tunikách chlapcov, až napokon náhodou našiel zlodeja skrčeného pod vozom s ovocím. Hasan ho zdrapil a začal vykrikovať, že lapil zlodeja, a žiadal od okolostojacich, aby našli strážnika. Chlapec sa naľakal, že ho zatvorí, pustil Hasanov mešec a rozplakal sa. Hasan sa naňho dlhú chvíľu díval, potom jeho hnev poľavil a chlapca pustil.

Keď sa najbližšie stretol so svojím starším ja, opýtal sa ho: „Prečo si ma nevystríhal pred tým malým vreckárom?“

„Nepáčil sa ti ten zážitok?“ spýtalo sa ho staršie ja.

Hasan chcel pokrútiť hlavou, ale zarazil sa. „Vlastne áno, páčil,“ pripustil. Keď chlapca prenasledoval a netušil, či ho dostihne, cítil, že mu krv v žilách koluje tak ako už dlhé týždne nie. A pohľad na

chlapcove slzy mu pripomenul Prorokovo učenje o milosrdenstve. Keď Hasan chlapca pustil, pripadal si cnostný.

„Bol by si radšej, keby som ti bol ten zážitok odoprel?“

Tak ako postupne chápeme účel zvykov, ktoré sa nám v mladosti javili nezmyselné, aj Hasan si uvedomil, že niekedy stojí za to informáciu zatajiť, tak ako je inokedy dobré ju odovzdať. „Nie,“ odvetil, „dobre, že si ma nevaroval.“

Starší Hasan videl, že tomu rozumie. „Teraz ti poviem niečo veľmi dôležité. Požičaj si koňa. Opíšem ti, ako sa dostaneš na miesto v horách západne od mesta. Tam nájdeš háj a v ňom strom, ktorý kedysi zasiahol blesk. Pri koreni toho stromu hľadaj najťažší kameň, ktorý dokážeš obrátiť, a pod ním kop.“

„Čo mám hľadať?“

„Keď to nájdeš, zistíš to.“

Na druhý deň sa Hasan vybral do hôr a neprestal hľadať, kým nenašiel ten strom. Zem okolo neho bola samý kameň, tak Hasan jeden prevrátil a kopal pod ním, potom prevrátil aj druhý, potom ďalší. Naveľa narazil lopatou na niečo iné ako kamene a hlina. Odhrabal hlinu a objavil bronzovú truhlicu plnú zlatých dinárov a vybraných šperkov. Hasan za celý život taký poklad nevidel. Naložil truhlicu na koňa a vrátil sa do Káhiry.

Keď sa najbližšie zhováral so svojím starším ja, spýtal sa ho: „Odkiaľ si vedel, kde je ten poklad?“

„Dopočul som sa o ňom od seba,“ odvetil starší Hasan, „presne tak ako ty. A ak sa pýtaš, odkiaľ vôbec vieme o mieste, kde sa poklad nachádzal, tak na to nemám vysvetlenie, len azda, že je to Alahova vôľa, a aké iné vysvetlenie vôbec veci majú?“

„Prisahám, že bohatstvo, ktorým ma Alah požehnal, dobre využijem,“ vyhlásil mladší Hasan.

„A ja tú prísahu obnovujem,“ prisvedčil starší. „Toto je naposledy, čo sa zhovárame. Odteraz si už nájdeš vlastnú cestu. Pokoj s tebou.“

A tak sa Hasan vrátil domov. Za zlato mohol nakúpiť veľké množstvo konopy, najatť si robotníkov, vyplácať im spravodlivú mzdu a predávať povrazy so ziskom každému, kto ich potreboval. Oženil

sa s krásnou a múdrou ženou a na jej radu začal obchodovať aj s iným tovarom, až sa z neho stal bohatý a ctený kupec. Po celý čas štedro obdarúval chudobných a žil cnostne. Takto prežil Hasan mimoriadne šťastný život, až ho napokon premohla smrť, ktorá ničí i záväzky, i slasti.

„To je pozoruhodný príbeh,“ povedal som. „Sotva si viem predstaviť lepšie povzbudenie pre niekoho, kto zvažuje, či má bránu využiť.“

„Tvoja skepsa je múdra,“ pokýval hlavou Bašárat. „Alah odmeňuje tých, ktorých chce odmeniť, a karhá tých, ktorých chce karhať. Brána nijako nezmení jeho mienku o tebe.“

Prikývol som, lebo sa mi zdalo, že mu rozumiem. „Takže aj keby sa človek úspešne vyhol nešťastiam, ktoré zakúsilo jeho staršie ja, nič mu nezaručí, že ho nepostretnú iné.“

„Nie, odpusť starcovi, že sa nevyjadril jasne. Použiť bránu nie je ako ťahať lós, lebo pri každom žrebovaní ťa čaká iná výhra. Použiť bránu je skôr ako vkročiť do tajnej chodby v paláci, ktorá ťa vpustí do miestnosti rýchlejšie, ako keby si šiel bežnou chodbou. Miestnosť, kam dôjdeš, je rovnaká, bez ohľadu na to, ktorými dverami do nej vstúpiš.“

To ma prekvapilo. „Takže budúcnosť je daná? Nemenná rovnako ako minulosť?“

„Hovorí sa, že ľútosť a pokánie vymazávajú minulosť.“

„Aj ja som to počul, ale zatiaľ nemám dôkazy, že by to bola pravda.“

„To nerád počujem,“ poznamenal Bašárat. „Ja viem povedať len toľko, že budúcnosť sa v ničom nelíši.“

Chvíľu som nad tým rozmýšľal. „Takže ak sa dozvieš, že o dvadsať rokov od dnešného dňa už nežiješ, nemôžeš spraviť nič, aby si sa vyhol svojej smrti?“ Prikývol. Veľmi ma to zarmútilo, ale potom mi zišlo na um, či to zároveň nemôže byť istá záruka. Tak som povedal: „Predpokladajme, že sa dozvieš, že o dvadsať rokov odo dneška si nažive. V tom prípade ťa v priebehu tých dvadsiatich rokov nemôže nič zabiť. Mohol by si bez obáv bojovať vo vojne, pretože tvoje prežitie je isté.“

„Je to možné,“ uznal. „Zároveň je možné, že človek, ktorý by takúto záruku využil, by svoje staršie ja nenašiel živé už pri prvom použití brány.“

„Aha,“ ja na to, „platí teda, že iba prezieraví ľudia sa stretnú so svojím starším ja?“

„Dovoľ, aby som ti rozpovedal príbeh iného človeka, ktorý bránu použil, a sám sa rozhodneš, či bol prezieravý alebo nie.“ Bašárat mi potom rozpovedal príbeh, a ak tvoje veličenstvo nenamieta, ja ho teraz zopakujem.

PRÍBEH O TKÁČOVI, KTORÝ OKRADOL SÁM SEBA

Bol raz mladý tkáč menom Adžíb, ktorý si zarábal na skromné živobytie výrobou kobercov, ale túžil zakúsiť prepych, aký si užívajú boháči. Keď si vypočul príbeh Hasana, okamžite prešiel cez Bránu rokov, aby vyhľadal svoje staršie ja. Bol si istý, že bude rovnako bohaté a štedré ako starší Hasan.

Prišiel teda do Káhiry o dvadsať rokov neskôr, rovno sa vybral do bohatej štvrte Habaníja a vypytoval sa ľudí, kde býva Adžíb ibn Taher. Predsavzal si, že ak stretne niekoho, kto sa zadiví nad ich podobou, predstaví sa ako Adžíbov syn, ktorý len nedávno prišiel z Damasku. Svoj príbeh však nemal komu vyrozprávať, pretože nikto, koho oslovil, jeho meno nepoznal.

Napokon sa rozhodol vrátiť do svojej starej štvrte a zistiť, či tam niekto nevie, kam sa presťahoval. Keď prišiel na svoju ulicu, zastavil chlapca a spýtal sa ho, či nevie, kde nájde muža menom Adžíb. Chlapec ho poslal do Adžíbovho domu.

„Tam býval kedysi,“ opravil ho Adžíb. „Ale kde býva teraz?“

„Ak sa odčera presťahoval, tak neviem, kam šiel,“ odvetil chlapec.

Adžíb neveril vlastným ušiam. Je možné, že jeho staršie ja ešte o dvadsať rokov neskôr býva v tom istom dome? To by znamenalo, že nikdy nezbohatol a že jeho staršie ja mu nemôže dať nijaké rady, alebo aspoň žiadne také, ktoré by Adžíbovi pomohli k zisku. Ako